Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (седми състав)

16 декември 2020 година*

„Публична служба — Длъжностни лица — Преживял съпруг — Наследствена пенсия — Членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника — Условия за допустимост — Продължителност на брака — Възражение за незаконосъобразност — Равно третиране — Принцип на недопускане на дискриминация, основана на възраст — Пропорционалност — Понятие за съпруг“

По дело T-442/17 RENV

RN, за когото се явява F. Moyse, адвокат,

жалбоподател,

срещу

Европейска комисия, за която се явяват G. Gattinara и B. Mongin, в качеството на представители,

ответник,

подпомагана от

Европейски парламент, за който се явяват M. Ecker и E. Танева, в качеството на представители,

встъпила страна,

с предмет искане на основание член 270 ДФЕС за отмяна на решение на Комисията от 24 септември 2014 г., с което се отхвърля молбата на жалбоподателката за отпускане на наследствена пенсия,

ОБЩИЯТ СЪД (седми състав),

състоящ се от: R. da Silva Passos, председател, I. Reine (докладчик) и L. Truchot, съдии,

секретар: E. Coulon,

постанови настоящото

* Език на производството: френски.

Решение

I. Правна уредба

1 Член 79, първа алинея от Правилника за длъжностните лица на Европейския съюз (наричан по-нататък „Правилникът“) предвижда:

„При условията на глава 4 на приложение VIII [към Правилника] преживелият съпруг на длъжностно лице или на бивше длъжностно лице има право на наследствена пенсия, равна на 60 % от пенсията за осигурителен стаж или обезщетенията за инвалидност, които са били изплащани на починалия, или биха му се полагали, независимо от продължителността на служебния му стаж или възраст към момента на неговата смърт“.

2 Член 18 от приложение VIII към Правилника гласи:

„Ако бивше длъжностно лице е получавало пенсия за осигурителен стаж и преди прекратяване на служебното правоотношение е сключило брак, който е продължил най-малко една година, при спазване на условията на член 22 [от настоящото приложение] преживелият съпруг има право на наследствена пенсия, равна на 60 % от пенсията за осигурителен стаж, получавана от длъжностното лице към момента на неговата смърт. […]

Продължителността на брака, предвидена в първа алинея, не се взема предвид, ако от брака, сключен преди прекратяване на служебното правоотношение на длъжностното лице, има едно или повече деца и преживелият съпруг се грижи или се е грижил за издръжката на тези деца“.

3 Член 20 от приложение VIII към Правилника има следното съдържание:

„По смисъла на [член 18 от приложение VIII към Правилника] условието за момента на сключване на брака не се взема предвид, ако макар и сключен след прекратяване на служебното правоотношение на длъжностното лице, той е продължил най-малко пет години“.

4 Накрая, Член 27, първа и трета алинея от приложение VIII към Правилника предвижда следното:

„Бившият съпруг на длъжностно лице или на бивше длъжностно лице има право на наследствена пенсия по смисъла на настоящата глава, ако успее да докаже на собствено основание, че към датата на смъртта на длъжностното лице има право на издръжка от починалия по силата на съдебно решение или в резултат на надлежно регистрирано валидно споразумение между него и бившия му съпруг.

[…]

Правото на бившия съпруг [на наследствена пенсия] се погасява, ако той сключи следващ брак преди смъртта нas бившия съпруг […]“.

II. Обстоятелства по спора

5 Жалбоподателката RN и съпругът ѝ, длъжностно лице в Европейската комисия, живеят на семейни начала от 1985 г. На 10 юни 1987 г. на двойката се ражда дете. На 7 май 1988 г. те сключват първия си брак. На 29 април 1996 г. съпрузите се развеждат. На 20 август 2012 г. жалбоподателката, която след развода не сключва друг брак, се омъжва повторно за бившия си съпруг.

6 В периода от 11 септември 1998 г. до 22 декември 2011 г. бившият съпруг на жалбоподателката е в брак с трето лице.

7 Съпругът на жалбоподателката постъпва на работа в Комисията през 1991 г. и се пенсионира на 1 октомври 2007 г. Умира на 2 август 2014 г.

8 На 3 септември 2014 г. след смъртта на своя съпруг жалбоподателката, в качеството си на преживяла съпруга на бивше длъжностно лице, подава молба за отпускане на наследствена пенсия в съответствие с глава 4 от приложение VIII към Правилника.

9 На 24 септември 2014 г. началникът на отдел „Пенсии“ към Служба „Управление и плащания по индивидуални права“ (PMO) на Комисията отхвърля молбата на жалбоподателката за отпускане на наследствена пенсия (наричано по-нататък „обжалваното решение“). По същество той приема, че за да се прецени правото на жалбоподателката на наследствена пенсия от починалия ѝ съпруг, трябва да се вземе предвид не датата на първия ѝ брак, който е прекратен с решение за развод и съответно вече не поражда действие, а датата на втория ѝ брак, сключен на 20 август 2012 г. Ето защо, след като установява, че вторият брак е сключен след прекратяването на служебното правоотношение на нейния съпруг и че е продължил само около две години към датата на смъртта му, началникът на отдел „Пенсии“ към PMO стига до заключението, че условията, предвидени в членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника, не са изпълнени, така че жалбоподателката няма право на наследствена пенсия.

10 На 22 декември 2014 г. жалбоподателката подава жалба по административен ред срещу обжалваното решение. На 23 декември 2014 г. жалбоподателката представя допълнителни доказателства в подкрепа на жалбата си.

11 С решение от 10 април 2015 г. органът по назначаване на Комисията отхвърля тази жалба и потвърждава анализа на началника на отдел „Пенсии“ към PMO (наричано по-нататък „решението за отхвърляне на подадената по административен ред жалба“).

III. Производство пред Съда на публичната служба и производство по обжалване пред Общия съд

12 С жалба, подадена в секретариата на Съда на публичната служба на 17 юли 2015 г., жалбоподателката иска обжалваното решение и решението за отхвърляне на подадената по административен ред жалба да бъдат отменени и Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски. По жалбата е образувано дело под номер F-104/15.

13 В подкрепа на жалбата си жалбоподателката изтъква три основания, а именно, първо, грешка при прилагане на правото, а ако това не бъде прието — явна грешка в преценката при прилагането на членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника, второ, възражение за незаконосъобразност и нарушение на принципите на равно третиране, на недопускане на дискриминация, основана на възраст, и на пропорционалност, и трето, грешка при тълкуването на понятието за съпруг по смисъла на приложимия режим относно наследствената пенсия.

14 Комисията иска жалбата да бъде отхвърлена и жалбоподателката да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

15 С решение от 9 ноември 2015 г. Европейският парламент е допуснат да встъпи в подкрепа на исканията на Комисията.

16 С решение от 20 юли 2016 г., RN/Комисия (F-104/15, наричано по-нататък „първоначалното съдебно решение“, EU:F:2016:163), Съдът на публичната служба отменя обжалваното решение и осъжда Комисията да понесе направените от нея съдебни разноски, както и съдебните разноски, направени от жалбоподателката. Парламентът е задължен да понесе направените от него съдебни разноски.

17 В първоначалното съдебно решение Съдът на публичната служба по същество приема, че макар особеното положение на жалбоподателката да не е изрично предвидено в член 20 от приложение VIII към Правилника, самият текст на този член не изключва тълкуване, което задължава администрацията, при проверката за спазването на предвиденото в тази разпоредба условие за петгодишен брак, за да бъде предоставено право на наследствена пенсия, да вземе предвид разглежданата обща продължителност на брака, а именно тази на първия и на втория брак със същото длъжностно лице.

18 Освен това Съдът на публичната служба приема, че ако членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника следва да се тълкуват в смисъл, че изключват отчитането на общата продължителност на периодите на брака на жалбоподателката, те биха въвели разлика в третирането на преживелите съпрузи на бивши длъжностни лица в зависимост от това дали бракът е сключен преди или след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице. Ето защо Съдът на публичната служба постановява, че доколкото такова тълкуване не е изрично изключено от текста на член 20 от приложение VIII към Правилника, този член трябва да се тълкува в съответствие с принципа на равното третиране в смисъл, че за целите на проверката за спазването на условието за минимална продължителност на брака задължава органа по назначаване да сумира периодите на брак, ако, както в настоящия случай, жалбоподателката сключва два пъти брак със същото длъжностно лице, първия път — преди прекратяването на служебното му правоотношение, а втория път — след прекратяването на служебното правоотношение.

19 Поради това Съдът на публичната служба уважава първото основание, изведено от грешка при прилагане на правото, и отменя обжалваното решение.

20 На 29 септември 2016 г. Комисията подава жалба в секретариата на Общия съд срещу първоначалното съдебно решение, заведена под номер T-695/16 P. Комисията иска от Общия съд, първо, да отмени първоначалното съдебно решение, второ, да отхвърли жалбата като неоснователна, ако Общият съд счете, че състоянието на делото позволява да се постанови окончателно решение, и трето, да осъди жалбоподателката да заплати съдебните разноски.

21 С решение от 18 юли 2017 г., Комисия/RN (T-695/16 P, непубликувано, наричано по-нататък „съдебното решение, постановено в производството по обжалване“, EU:T:2017:520), Общият съд (състав по жалбите) уважава първата част от второто основание и третата част от третото основание за обжалване, изведени по същество от грешка при прилагане на правото, допусната от Съда на публичната служба при тълкуването на член 20 от приложение VIII към Правилника.

22 Според Общия съд, като е приел, че спорната разпоредба не изключва тълкуване, което в конкретен случай като настоящия задължава администрацията да вземе предвид общата продължителност на периодите на брак, за да провери спазването на условието за продължителност на брака, Съдът на публичната служба е разтълкувал тази разпоредба особено разширително. Такова тълкуване обаче противоречало на постоянната съдебна практика, съгласно която разпоредбите на правото на Европейския съюз, които предоставят право на финансови обезщетения, трябва да се тълкуват стриктно. Освен това според Общия съд това тълкуване налагало на администрацията задължение, което не произтича от тази разпоредба и противоречи на принципа на правна сигурност.

23 Освен това Общият съд постановява, че тълкуването на член 20 от приложение VIII към Правилника, възприето от Съда на публичната служба, означавало администрацията да бъде задължена да приеме, че брак, който е прекратен с решение за развод, продължава да поражда действие по отношение на правото на наследствена пенсия. Общият съд все пак отбелязва, че такава възможност е предоставена на основание член 27, първа алинея от приложение VIII към Правилника, който обаче съгласно третата алинея от тази разпоредба не бил приложим към настоящия случай поради сключения на 20 август 2012 г. повторен брак на жалбоподателката с нейния съпруг.

24 Общият съд допълва, че не следва да се произнася по довода на жалбоподателката относно твърдяното нарушение на разгледания от Съда на публичната служба принцип на пропорционалност, тъй като този довод се основавал на възприетото в първоначалното съдебно решение тълкуване на член 20 от приложение VIII към Правилника, което било опорочено от грешка при прилагане на правото.

25 Ето защо Общият съд отменя първоначалното съдебно решение. Освен това, след като установява, че Съдът на публичната служба не е разгледал третото основание на жалбоподателката, Общият съд приема, че по спора не може да се постанови окончателно решение и връща делото за ново разглеждане от друг състав на Общия съд, различен от произнеслия се по жалбата, без да се произнася по съдебните разноски.

26 По настоящата жалба е образувано дело под номер T-442/17 RENV.

IV. Производство и искания на страните след връщането за ново разглеждане

27 Вследствие на съдебното решение, постановено в производството по обжалване страните са поканени да представят писмените си становища относно по-нататъшния ход на производството съгласно член 217, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд.

28 С писмо, подадено в секретариата на Общия съд на 6 септември 2017 г., жалбоподателката се отказва от възможността да представи допълнително писмено становище. С писмо, подадено в същия ден, Парламентът също се отказва да представи писмено становище. Комисията представя своето писмено становище на 4 октомври 2017 г., след изтичането на срока. Вследствие на представените от Комисията обяснения председателят на Общия съд решава да приложи посоченото становище към преписката.

29 На 19 декември 2017 г. в рамките на процесуално-организационните действия, предвидени в член 89 от Процедурния правилник, Общият съд приканва страните да изразят становищата си по въпроса дали жалбоподателката продължава да има правен интерес в настоящия спор.

30 С писмо, подадено в секретариата на Общия съд на 4 януари 2018 г., Парламентът уведомява Общия съд, че не желае да представи отговори на поставените на 19 декември 2017 г. въпроси. Жалбоподателката и Комисията отговарят в рамките на процесуално-организационните действия съответно на 5 януари и 8 януари 2018 г. Те заключават, че жалбоподателката продължава да има правен интерес в производството.

31 На 20 ноември 2018 г. Общият съд отправя до страните нови въпроси в рамките на процесуално-организационните действия, предвидени в член 89 от Процедурния правилник. Те отговарят на въпросите в определения срок.

32 С решение от 11 март 2019 г. председателят на четвърти състав на Общия съд решава да спре производството по настоящото дело до постановяването на окончателно решение по дело C-460/18 P, HK/Комисия.

33 След промяна на съставите на Общия съд, съдията докладчик е включен в седми състав, на който вследствие на това е разпределено настоящото дело.

34 С писма от 23 декември 2019 г. секретариатът на Общия съд информира страните, че след постановяването на решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия (C-460/18 P, EU:C:2019:1119) производството е възобновено и ги приканва да представят становищата си относно последиците, които трябва да се изведат от това решение по отношение на настоящото дело. Страните отговарят в определения срок.

35 Тъй като страните не са поискали провеждане на съдебно заседание за изслушване на устните състезания, Общият съд приема, че делото е достатъчно изяснено от доказателствата по преписката, и решава да се произнесе, без да провежда устна фаза на производството съгласно член 106, параграф 3 от Процедурния правилник.

36 Жалбоподателят иска от Общия съд:

– да отмени обжалваното решение,

– да отмени решението, с което се отхвърля жалбата по административен ред,

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

37 Комисията иска от Общия съд:

– да отхвърли жалбата,

– да осъди жалбоподателката да заплати съдебните разноски.

38 Парламентът иска от Общия съд да отхвърли жалбата.

V. От правна страна

A. По предмета на спора и обхвата му след връщането на делото за ново разглеждане

39 На първо място следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика исканията за отмяна, които формално са насочени срещу решението за отхвърляне на жалбата по административен ред, водят до сезирането на Общия съд с акта, срещу който е подадена жалбата по административен ред, когато сами по себе си тези искания нямат самостоятелно съдържание (вж. решения от 6 април 2006 г., Camós Grau/Комисия, T-309/03, EU:T:2006:110, т. 43 и от 13 юли 2018 г., Curto/Парламент, T-275/17, EU:T:2018:479, т. 63 и цитираната съдебна практика).

40 В конкретния случай, като се има предвид, че с решението за отхвърляне на жалбата по административен ред само се потвърждава обжалваното решение, като се уточняват мотивите в негова подкрепа, следва да се приеме, че исканията за отмяна на решението за отхвърляне на жалбата по административен ред нямат самостоятелно съдържание и че поради тази причина не следва по тях да се постановява отделно решение. При все това при разглеждането на законосъобразността на обжалваното решение е необходимо да се вземат предвид мотивите, посочени в решението за отхвърляне на жалбата по административен ред, като се счита, че те съвпадат с мотивите на обжалваното решение (вж. в този смисъл решение от 30 април 2019 г., Wattiau/Парламент, T-737/17, EU:T:2019:273, т. 43 и цитираната съдебна практика).

41 На второ място, що се отнася до обхвата на спора след връщането на делото за ново разглеждане, следва да се припомни, че според съдебната практика след отмяната на решение и връщането на делото за ново разглеждане пред Общия съд, същият е сезиран с решението, постановено в производство по обжалване, и следва да се произнесе отново по всички повдигнати от жалбоподателя основания за отмяна, с изключение на неотменените от Съда части от диспозитива, както и на съображенията, които са необходимата основа за тези неотменени части, доколкото те вече се ползват със силата на пресъдено нещо (вж. по аналогия решение от 14 септември 2011 г., Marcuccio/Комисия, T-236/02, EU:T:2011:465, т. 83).

42 В конкретния случай с точка 1 от диспозитива на съдебното решение, постановено в производството по обжалване, се отменя първоначалното съдебно решение, след като са уважени първата част от второто основание и третата част от третото основание за обжалване. С тях Комисията поддържа по същество, че Съдът на публичната служба е допуснал грешка при прилагане на правото, като е тълкувал член 20 от приложение VIII към Правилника в смисъл, че администрацията е длъжна да вземе предвид общата продължителност на двата периода на брака на жалбоподателката, както и че е възприел тълкуване, което противоречи на ясния текст на тази разпоредба. За сметка на това в съдебното решение, постановено в производството по обжалване, липсва произнасяне по останалите части на първото и второто основание, както и по третото основание на жалбоподателката.

43 Ето защо Общият съд следва да се произнесе отново по всички повдигнати от жалбоподателката основания за отмяна в съответствие с правните изводи в съдебното решение, постановено в производството по обжалване, които обвързват Общия съд при новото разглеждане на делото.

44 В това отношение Комисията твърди, че в съдебното решение, постановено в производството по обжалване е налице произнасяне и по второто основание, повдигнато от жалбоподателката, а именно нарушение на принципите на равно третиране, на недопускане на дискриминация, основана на възраст, и на пропорционалност.

45 Вярно е, че в точка 63 от съдебното решение, постановено в производството по обжалване, Общият съд е констатирал, че Съдът на публичната служба е разгледал доводите на жалбоподателката с оглед на принципа на недопускане на дискриминация за целите на тълкуването на член 20 от приложение VIII към Правилника. Общият съд обаче уточнява, че Съдът на публичната служба е извършил това разглеждане едва след като предварително е приел, че тълкуването, което допуска да се вземе предвид общата продължителност на периодите на брак на жалбоподателката, не е изключено от разглежданата разпоредба. Затова Общият съд е постановил, че не е необходимо да се произнася по довода на жалбоподателката относно твърдяното нарушение на принципа на пропорционалност, доколкото този предварителен анализ е опорочен от грешка при прилагане на правото и доколкото първоначалното съдебно решение следва да бъде отменено на това основание.

46 Ето защо в съдебното решение, постановено в производството по обжалване, Общият съд не се е произнесъл по частите на второто основание, изведени от нарушение на принципите на равно третиране, на недопускане на дискриминация, основана на възраст, и на пропорционалност.

Б. По същността на спора

1. По първото основание, а именно грешка при прилагане на правото при тълкуването на членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника

47 Що се отнася до първото основание, повдигнато от жалбоподателката в подкрепа на жалбата, свързано с твърдяна грешка при прилагане на правото при тълкуването на член 18 от приложение VIII към Правилника, както Съдът на публичната служба приема, без този извод да е отменен в съдебното решение, постановено в производството по обжалване, жалбоподателката не може да се позовава на качеството си на преживял съпруг, за да има право на основание на тази разпоредба на наследствена пенсия от първия си брак, сключен на 7 май 1988 г. и прекратен на 29 април 1996 г. (вж. в този смисъл съдебното решение, постановено в производството по обжалване, т. 11 и първоначалното съдебно решение, т. 28 и 30).

48 Що се отнася до твърдяната грешка при прилагане на правото при тълкуването на член 20 от приложение VIII към Правилника, както следва от точка 42 по-горе, в съдебното решение, постановено в производството по обжалване, Общият съд е постановил, че член 20 от приложение VIII към Правилника не може да се тълкува в смисъл, че администрацията е длъжна да вземе предвид общата продължителност на двата периода на брак на жалбоподателката (вж. в този смисъл съдебното решение, постановено в производството по обжалване, т. 49 и 57).

49 Ето защо следва да се постанови, че противно на твърдяното от жалбоподателката в рамките на първото основание, Комисията не е допуснала грешка при тълкуването на член 20 от приложение VIII към Правилника, когато е приела, че за да се провери дали е изпълнено условието за минимална продължителност от пет години за получаване на наследствена пенсия, предвидено в член 20 от приложение VIII към Правилника, следва да се вземе предвид само продължителността на втория брак на жалбоподателката с починалия ѝ съпруг, сключен след прекратяването на служебното му правоотношение.

50 Следователно първото основание следва да се отхвърли по същество.

2. По второто основание, изведено от възражение за незаконосъобразност на член 20 от приложение VIII към Правилника поради нарушение на принципите на равно третиране, на недопускане на дискриминация, основана на възраст, и на пропорционалност

51 Жалбоподателката твърди, че член 20 от приложение VIII към Правилника, въз основа на който е прието обжалваното решение, е незаконосъобразен. Тя поддържа по-същество, че тази разпоредба нарушава принципите на равно третиране, на недопускане на дискриминация, основана на възраст, и на пропорционалност, гарантирани по-специално от членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), както и от член 1г от Правилника.

52 Жалбоподателката счита, че член 20 от приложение VIII към Правилника задължава възрастните двойки да имат сключен брак поне пет години, за да може преживелият съпруг на пенсионираното длъжностно лице да получава наследствена пенсия, докато за по-младите двойки, сключили брак, докато съпругът длъжностно лице все още е в служебно правоотношение, е достатъчна само една година брак, за да може преживелият съпруг да има право на наследствена пенсия на основание член 18 от това приложение VIII. Такива двойки обаче били в сходно семейно положение, независимо от момента на сключване на брак, а именно преди или след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице.

В това отношение жалбоподателката поддържа, че продължителността на вноските в пенсионноосигурителната схема на Съюза не може да обоснове разглежданата разлика в третирането.

53 Освен това жалбоподателката твърди, че въведената разлика в третирането не може да бъде обективно и разумно обоснована с борбата срещу фиктивните бракове и измамите. Разликата в третирането на двойки, основана на момента на сключване на брака, надхвърляла границите на подходящото и необходимото за постигането на тази цел, доколкото индивидуалното положение на преживелия съпруг въобще не се вземало предвид. Жалбоподателката подчертава по-специално липсата на каквато и да е възможност за оборване на презумпцията за измама. Тя добавя, че целта за гарантиране на финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза също не би могла да обоснове предвиденото условие за петгодишен брак, при положение че Комисията по никакъв начин не е доказала, че случаи като настоящия биха могли да нарушат това равновесие. При всички положения Съдът не би приел основания от чисто финансов характер.

54 Комисията оспорва допустимостта на възражението за незаконосъобразност на член 20 от приложение VIII към Правилника, тъй като нито въпросът за дискриминацията, основана на възраст, нито нарушението на принципа на пропорционалност били повдигнати в подадената по административен ред жалба. Следователно жалбоподателката не била спазила правилото за съответствие между жалбата, подадена по административен ред, и жалбата, подадена по съдебен ред.

55 При условията на евентуалност Комисията поддържа, че разглежданото възражение за незаконосъобразност е неоснователно. Тя счита, че разглежданата разлика в третирането не се основавала на възрастта на длъжностното лице, а на това дали е пенсионирано или не. Освен това длъжностното лице и бившето длъжностно лице, както и съответните им съпрузи, не се намирали в сходно положение, доколкото в първия случай кариерата на посоченото длъжностно лице се развива и то продължава да работи и да плаща пенсионноосигурителни вноски, докато вторият случай не бил такъв. Тази разлика в положенията била призната в решение от 17 юни 1993 г., Arauxo-Dumay/Комисия (T-65/92, EU:T:1993:47).

56 Във всички случаи разглежданата разлика в третирането била обоснована, доколкото наследствената пенсия се придобивала непряко, благодарение на пенсионноосигурителните вноски, плащани от длъжностното лице преди пенсионирането му. Според Комисията Правилникът изисквал наличието на предварително съществуваща финансова връзка между институцията и преживелия съпруг, подал молба за наследствена пенсия, която се създавала, когато чрез брака съпругът на починалото длъжностно лице понася непряко тежестта на вноските, удържани от заплатата на последния по време на служебното му правоотношение.

57 Освен това разликата в третирането се обосновавала с оглед на самата цел на наследствената пенсия, която била да се гарантира материалното благосъстояние на преживелия съпруг на длъжностно лице. Имало по-голям риск това благосъстояние да бъде компрометирано в случай на преживял съпруг на длъжностно лице, починало преждевременно, докато още е активно заето, отколкото в случай на преживял съпруг на бивше длъжностно лице, който е имал време да вземе необходимите мерки, за да си осигури такава финансова сигурност.

58 Освен това целта на условието за минимална продължителност на брака от пет години, наложено на преживелия съпруг, когато бракът е сключен след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице, била възпиране на измамите и гарантиране на финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема. Според Комисията рискът от измама бил по-висок, когато бракът е сключен след прекратяването на служебното правоотношение, поради по-голямата предвидимост на смъртта. Условието за петгодишен брак

имало за цел също да предотврати сключване на бракове в последния момент, с които се цели основно предоставянето на право на наследствена пенсия на преживелия съпруг на бивше длъжностно лице.

59 Парламентът добавя, че условието за минимална продължителност на брака от пет години позволява да се избегне по-младо лице да злоупотреби със слабостта на по-възрастно длъжностното лице, получаващо пенсия, с намерението за бързо получаване на пожизнено право на наследствена пенсия.

а) По допустимостта на възражението за незаконосъобразност на член 20 от приложение VIII към Правилника

60 От съдебната практика по принцип следва, че структурата на инцидентния способ за правна защита, какъвто е възражението за незаконосъобразност, обосновава да бъде обявено за допустимо такова възражение, повдигнато за първи път пред съда на Съюза, в отклонение от правилото за съответствие между жалбата по съдебен ред и жалбата по административен ред (вж. в този смисъл решение от 27 октомври 2016 г., ЕЦБ/Cerafogli, T-787/14 P, EU:T:2016:633, т. 47). Следователно самият факт, че възражението за незаконосъобразност на член 20 от приложение VIII към Правилника е повдигнато за първи път в жалбата по съдебен ред, не води до недопустимост на това възражение.

61 При все това възможността да се изтъкне възражение за незаконосъобразност при спор между длъжностно лице и институция зависи от спазването на няколко условия за допустимост. Тъй като става въпрос за инцидентен способ за правна защита, той изисква, първо, да е подадена главна жалба до съда, второ, тази жалба да е насочена срещу решение, което уврежда длъжностното лице, трето, тя да е допустима, четвърто, служителят да не е имал възможност да поиска отмяната на акта с общо приложение, на който се основава увреждащото го решение, и пето, да съществува достатъчна връзка между акта с общо приложение и обжалваното индивидуално решение (решение от 27 октомври 2016 г., ВСЕ/Cerafogli, T-787/14 P, EU:T:2016:633, т. 67).

62 В случая следва да се отбележи, че възражението за незаконосъобразност на член 20 от приложение VIII към Правилника е повдигнато от жалбоподателката по повод на допустима основна жалба. Тази жалба има за цел отмяната на обжалваното решение, което уврежда жалбоподателката, доколкото с него ѝ се отказва отпускането на наследствена пенсия. Освен това жалбоподателката, в качеството си на физическо лице, не е в състояние да поиска пряко отмяната на член 20 от приложение VIII към Правилника. Накрая, очевидно съществува достатъчна връзка между член 20 от приложение VIII към Правилника и обжалваното решение, като се има предвид, че последното се основава на тази разпоредба.

63 С оглед на гореизложеното следва да се приеме, че възражението за незаконосъобразност, повдигнато от жалбоподателката срещу член 20 от приложение VIII към Правилника, е допустимо.

б) По основателността на възражението за незаконосъобразност на член 20 от приложение VIII към Правилника

64 Следва да се припомни, че принципът за равно третиране е общ принцип на правото на Съюза, залегнал в член 20 от Хартата, а принципът за недопускане на дискриминация, прогласен в член 21, параграф 1 от Хартата, е негово особено проявление. Този принцип изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако това не е обективно обосновано (вж. решение от 5 юли 2017 г., Fries, C-190/16, EU:C:2017:513, т. 29 и 30 и цитираната съдебна практика).

65 Съгласно съдебната практика, за да може да се твърди, че законодателят на Съюза е нарушил принципа на равно третиране, той трябва да е третирал по различен начин сходни положения, с което да е поставил някои лица в по-неблагоприятно положение по отношение на други (вж. в този смисъл решение от 14 декември 2018 г., FV/Съвет, T-750/16, EU: T:2018:972, т. 89 и цитираната съдебна практика).

66 Що се отнася до изискването, свързано със съпоставимия характер на положенията, същото се преценява въз основа на всички елементи, които ги характеризират. Тези елементи трябва по-специално да бъдат определени и преценени в светлината на предмета и целта на акт на Съюза, който установява разглежданото различие. Освен това трябва да бъдат взети предвид принципите и целите в областта, към която се отнася разглежданият акт (вж. решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 67 и цитираната съдебна практика).

67 Освен това, определянето дали третирането от Правилника на подлежащите на сравняване положения нарушава принципа на равно третиране трябва да се основава на анализ, съсредоточен върху съвкупността от правни норми, уреждащи подлежащите на сравнение положения, като по-специално взема предвид предмета на оспорваната разпоредба (вж. по аналогия решение от 9 март 2017 г., Милкова, C-406/15, EU:C:2017:198, т. 58).

68 За да може разлика в третирането да е съвместима с общите принципи на равно третиране и на недопускане на дискриминация, тази разлика трябва да се основава на обективен и разумен критерий и да е пропорционална на преследваната с нея цел (вж. в този смисъл решение от 15 февруари 2005 г., Pyres/Комисия, T-256/01, EU:T:2005:45, т. 61). В това отношение член 52, параграф 1 от Хартата предвижда, че всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от нея, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на тези права и свободи. При спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.

69 От съдебната практика е видно, че принципът на пропорционалност изисква актовете на институциите на Съюза да не надхвърлят границите на подходящото и необходимото за постигането на легитимните цели, следвани от разглежданата правна уредба, като се има предвид, че когато съществува избор между няколко подходящи мерки, трябва да се прибегне до мярката, която създава най-малко ограничения, а породените от нея неудобства не трябва да са несъразмерни с тези цели (вж. решение от 26 февруари 2016 г. Bodson и др./ЕИБ, T-240/14 P, EU:T:2016:104, т. 116 и цитираната съдебна практика).

70 Следва обаче да се допълни, че с оглед на борбата със злоупотребите, дори измамите, законодателят на Съюза разполага със свобода на преценка при уреждането на право на наследствена пенсия (решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 89). За признаването на такава свобода на преценка на законодателя е необходимо да се провери дали не изглежда необоснована преценката на законодателя на Съюза, че въведената разлика в третирането може да бъде подходяща и необходима за постигането на преследваната цел (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 14 декември 2018 г., FV/Съвет, T-750/16, EU:T:2018:972, т. 114 и цитираната съдебна практика).

71 Именно в светлината на всички тези принципи следва да се провери дали условието за минимална продължителност на брака, предвидено в член 20 от приложение VIII към Правилника, противоречи на общите принципи на равно третиране и на недопускане на дискриминация, основана на възраст, с оглед на преследваните с това условие цели. Поради това следва да се провери дали това условие е предвидено в закон и зачита основното съдържание на правото на равно третиране и на забраната за дискриминация, дали

положенията, посочени в членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника, са сходни, и ако това е така, дали предвиденото в член 20 от приложение VIII към Правилника условие за минимална петгодишна продължителност на брака преследва цел от общ интерес. В това отношение следва да се провери дали не изглежда необоснована преценката на законодателя на Съюза, че въведената разлика в третирането може да бъде подходяща и необходима за постигането на такава цел.

1) Относно наличието на разлика в третирането

72 Следва да се припомни, че в решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия (C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 68), Съдът е приел, че целта на наследствената пенсия е да се предостави на преживелия съпруг заместващ доход, предназначен да компенсира частично загубата на доходите на починалия му съпруг. Според Съда това право не е подчинено на условия за доходи или имущество, които трябва да характеризират невъзможността на преживелия съпруг да посрещне нуждите си и които доказват по този начин финансовата му зависимост в миналото от починалия (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 69).

73 Предоставянето на наследствена пенсия зависи за сметка на това единствено от правното естество на връзката между съответното лице и починалото длъжностно лице (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 70). Към това условие се добавя условието за минимална продължителност на брака, в случая една година съгласно член 18 от приложение VIII към Правилника и пет години съгласно член 20 от приложение VIII към Правилника.

74 След тези разяснения следва да се приеме, че членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника третират различно преживелите съпрузи на бивши длъжностни лица в зависимост от това дали бракът е бил сключен преди или след преустановяване на активната им заетост. Следователно, както и Общият съд посочва в точка 47 от съдебното решение, постановено в производството по обжалване, датата на сключване на брака е възприетият от законодателя критерий за разграничаване на двете положения.

75 Правното естество на връзката между преживелия съпруг и починалото длъжностно лице обаче е едно и също, независимо дали бракът е сключен преди или след прекратяването на служебното правоотношение на последното. Това правно естество не се различава в зависимост от това дали длъжностните лица са упражнявали професионална дейност или не и в зависимост от размера на платените или все още дължими вноски към пенсионноосигурителната схема на Съюза.

76 Освен това както член 18, така и член 20 от приложение VIII към Правилника предоставят право на наследствена пенсия на преживелия съпруг на бивше длъжностно лице, което вече не е активно заето и което поради това вече не плаща вноски в пенсионноосигурителната схема на Съюза към момента на смъртта си.

77 Следователно Комисията не може да се позовава на решение от 17 юни 1993 г., Arauxo-Dumay/Комисия (T-65/92, EU:T:1993:47), за да докаже, че положенията, посочени в членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника, са различни. Всъщност, както следва от точка 33 от това решение, Общият съд е сравнил, от една страна, положението на преживелия съпруг на бивше длъжностно лице, починало след като се е ползвало от основание за прекратяване на служебното правоотношение и след като е получило обезщетенията и предимствата, предвидени в специфични правила, уреждащи това положение, и от друга страна, предвиденото в член 17 от приложение VIII към Правилника положение на преживял съпруг на длъжностно лице, починало докато все още е било активно заето.

78 Следователно доводите на Комисията, че разглежданата разлика в третирането била свързана с кариерното развитие на длъжностното лице и с плащането на вноски в пенсионноосигурителната схема, трябва да се отхвърлят.

79 Освен това целта на наследствената пенсия, чиято схема е установена в членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника, е да компенсира, в полза на преживелия съпруг, загубата на доходи, произтичаща от смъртта на бившето длъжностно лице. Следователно става въпрос да се предостави заместващ доход на преживелия съпруг (вж. т. 72 по-горе). Ето защо обстоятелството, че починалото длъжностно лице е сключило брак преди или след прекратяването на служебното му правоотношение, не може съществено да промени положението на преживелия съпруг по отношение на неговите имуществени права. Освен това, както следва от точка 72 по-горе, Съдът е приел, че степента на финансовите нужди на преживелия съпруг и евентуалната му финансова зависимост от длъжностното лице или от бившето длъжностно лице не са критерий, който трябва да се вземе предвид.

80 Поради това следва да се приеме, че за целите на предоставянето на наследствена пенсия съгласно член 18 или 20 от приложение VIII към Правилника положението на преживелите съпрузи на бивше длъжностно лице, които са сключили брак преди прекратяването на служебното му правоотношение, не се различава от това на преживелите съпрузи на бивше длъжностно лице, които са сключили брак след прекратяването на това правоотношение.

81 От изложеното дотук следва, че е налице разлика в третирането на сходни положения в зависимост от датата на сключване на брака, тъй като това е единственият елемент, който определя прилагането на различните условия за минимална продължителност на брака съгласно членове 18 и 20 от приложение VIII към Правилника.

82 По смисъла на цитираната в точка 65 по-горе съдебна практика тази разлика в третирането води до неблагоприятно положение за преживелите съпрузи на бивше длъжностно лице, които са сключили брак след прекратяването на служебното му правоотношение и за които се прилага схемата по член 20 от приложение VIII към Правилника, спрямо преживелите съпрузи на бивше длъжностно лице, които са сключили брак преди това прекратяване и които са обхванати от член 18 от приложение VIII към Правилника.

83 В това отношение следва също да се посочи, че условието за минимална продължителност на брака от пет години, предвидено в член 20 от приложение VIII към Правилника, води до особено неблагоприятно положение за сключилите брак с бивше длъжностно лице преживели съпрузи, поради това че, тъй като в по-голямата част от случаите прекратяването на служебното правоотношение на длъжностно лице съвпада с пенсионирането му, възрастта за което е определена от Правилника, то е по-възрастно от активно заето длъжностно лице. Ето защо посочените в член 20 от приложение VIII към Правилника бивши длъжностни лица по принцип са сключили брак в по-напреднала възраст от длъжностните лица по член 18 от приложение VIII към Правилника, които са сключили брак преди прекратяването на служебното им правоотношение. Следователно преживелите съпрузи, които са сключили брак с бивше длъжностно лице, по принцип по-трудно могат да изпълнят предвиденото в посочения член 20 условие за минимална продължителност на брака, която възлиза на пет години, отколкото преживелите съпрузи, които са сключили брак преди прекратяването на служебното правоотношение и за които в член 18 от приложение VIII към Правилника е предвидена минимална продължителност на брака от само една година.

84 Ето защо поради минималната продължителност на брака от пет години, която налага предвиденото в член 20 от приложение VIII към Правилника третиране на преживелите съпрузи, сключили брак с бивше длъжностно лице след прекратяването на служебното му

правоотношение, е по-малко благоприятно, отколкото предвиденото в член 18 от посоченото приложение третиране на преживелите съпрузи, сключили брак, докато длъжностното лице все още е активно заето.

85 Следователно съществува и разлика в третирането на сходни положения, основана непряко на възрастта на бившето длъжностно лице, към датата, на която то е сключило брак.

2) Относно спазването на посочените в член 52, параграф 1 от Хартата критерии и обосноваването на разликата в третирането

86 Най-напред следва да се приеме за установено, че разликата в третирането, въведена с член 20 от приложение VIII към Правилника, е предвидена в „закон“, по смисъла на член 52, параграф 1 от Хартата, доколкото тази разпоредба произтича от Правилника.

87 Освен това, за да обоснове разглежданата разлика в третирането, първо, Комисията твърди, че има по-голям риск благосъстоянието на преживелия съпруг да бъде засегнато в случай на преживял съпруг на длъжностно лице, починало преждевременно, докато още е активно заето, отколкото в случай на преживял съпруг на бивше длъжностно лице, който е имал време да вземе необходимите мерки, за да си осигури такава финансова сигурност.

88 В това отношение е достатъчно да се установи, че целта както на член 18, така и на член 20 от приложение VIII към Правилника е изплащане на наследствена пенсия на преживелия съпруг на бивше длъжностно лице, получавало пенсия за осигурителен стаж. Ето защо и в единия, и в другия случай преживелият съпруг подава заявление за наследствена пенсия след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице. Следователно доводът на Комисията, че за преживелия съпруг смъртта на активно заетото длъжностно лице била по-неочаквана от смъртта на пенсионирано длъжностно лице, е без значение.

89 Второ, Комисията, подкрепена от Парламента, счита, че предвиденото в член 20 от приложение VIII към Правилника условие за минимална продължителност на брака от пет години има за цел, от една страна, да предотврати измамите, и от друга страна, да гарантира финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза. Тези две цели следва да се разгледат последователно в светлината на припомнената в точка 70 по-горе съдебна практика.

i) Относно целта за предотвратяване на измамите

90 Най-напред следва да се припомни, че според Съда принципът на забрана на измамите и злоупотребата с право представлява общ принцип на правото на Съюза, който правните субекти са длъжни да спазват (решение от 19 декември 2019 г., НК/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 88 и 89). Следователно борбата с измамите е цел от общ интерес.

91 В това отношение от решение от 19 декември 2019 г., НК/Комисия (C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 89 и 90) по същество следва, че условие за минимална продължителност на брака от една година като предвиденото в член 17 от приложение VIII към Правилника цели да се гарантира, че връзката между съответните лица е била действителна и стабилна и поради това не изглежда явно неадекватно спрямо целта на борбата с измамите.

92 Ето защо не изглежда неразумно правото на наследствена пенсия на преживелия съпруг на длъжностно лице или на бивше длъжностно лице да бъде обусловено от изискването бракът да отговаря на условие за минимална продължителност. Такова условие всъщност позволява да се

гарантира, че този брак не се основава изключително на съображения, различни от намерението за съвместен живот, като чисто финансови съображения или такива, свързани с получаването на право на пребиваване.

93 Следва обаче да се подчертае, че член 20 от приложение VIII към Правилника, който се прилага, когато бракът е сключен след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице, налага условие за пет пъти по-голяма минимална продължителност на брака от предвидената в член 18 от приложение VIII към Правилника, която се прилага, когато бракът е сключен преди това прекратяване на служебното правоотношение на длъжностното лице.

94 Ето защо следва също да се провери дали наложеното с член 20 от приложение VIII към Правилника условие за продължителност на брака, което се прилага без никакви изключения, не надхвърля необходимото, за да се гарантира, че не е налице измама.

95 В това отношение най-напред следва да се отбележи, че преписката не съдържа нито едно убедително обяснение или доказателство в подкрепа на изтъкнатата от Комисията и Парламента презумпция, че вероятността от сключване на фиктивен брак се увеличава след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностните лица, така че например вероятността длъжностно лице да сключи фиктивен брак в навечерието преди прекратяването на служебното правоотношение да е по-малка, отколкото при длъжностно лице, сключило брак на следващия ден след такова прекратяване. Комисията и Парламентът не са обяснили и поради каква причина длъжностно лице, което вече не е активно заето, е по-неспособно да се предпази от измамните намерения на лице, което желае да сключи брак с него, отколкото длъжностно лице, което все още е активно заето, така че да е необходимо налагане на пет пъти по-голяма минимална продължителност на брака, когато бракът е сключен след прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице.

96 На следващо място, според установената съдебна практика не е достатъчна обща презумпция за измама, за да се обоснове мярка, която накърнява целите на Договора за функционирането на ЕС (вж. решение от 19 декември 2012 г., Комисия/Белгия, C-577/10, EU:C:2012:814, т. 53 и цитираната съдебна практика).

97 Освен това следва да се отбележи, че продължителността на брака невинаги е единственото обстоятелство, показателно за искреността на този брак (вж. по аналогия решения от 20 юни 2013 г., Giersch и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 72 и 73 и цитираната съдебна практика и от 18 юли 2013 г., Prinz и Seeberger, C-523/11 и C-585/11, EU:C:2013:524, т. 36 и 37 и цитираната съдебна практика).

98 Член 20 от приложение VIII към Правилника обаче използва единствено условието за минимална продължителност на брака от пет години, без да предвижда никакви изключения, така че преживелият съпруг, сключил брак след прекратяването на служебното правоотношение на бившето длъжностно лице, няма възможност да докаже, че бракът е сключен добросъвестно, каквито и обективни доказателства да представи в това отношение. По този начин посочената разпоредба установява обща необорима презумпция за измама по отношение на браковете с продължителност под пет години.

99 За сметка на това член 18 от приложение VIII към Правилника предвижда обективни обстоятелства, при които не се изисква никаква минимална продължителност на брака, а именно раждането на дете от брака на длъжностното лице преди прекратяването на служебното му правоотношение, стига преживелият съпруг да се грижи или да се е грижил за издръжката на това дете. Следователно законодателят е приел, че в случай на брак, сключен преди прекратяването на служебното правоотношение на бившето длъжностно лице, са налице обективни обстоятелства, които позволяват да се обори презумпцията за измама.

100 Припомнените в предходната точка обективни обстоятелства представляват ясни критерии, които позволяват ефективното управление на наследствените пенсии при спазване на принципа на правна сигурност.

101 В случая, макар вторият брак на жалбоподателката да е сключен след прекратяването на служебното правоотношение на нейния съпруг, налице са редица обективни обстоятелства, които могат да докажат, че това не е брак с цел измама. Всъщност жалбоподателката и нейният съпруг са живели на семейни начала от 1985 г. На 10 юни 1987 г. им се ражда дете. На 7 май 1988 г. сключват първи брак. На 29 април 1996 г. действително се развеждат, но подновяват съжителството си през 2002 г. и сключват отново брак на 20 август 2012 г. Впрочем нито Комисията, нито Парламентът твърдят, че в настоящия случай е налице измама.

102 Освен това след развода си жалбоподателката не сключва брак с трето лице. Ето защо, както по-специално отбелязва Общият съд в точка 56 от съдебното решение, постановено в производството по обжалване, ако не беше сключила повторно брак с бившия си съпруг, тя би могла да получи наследствена пенсия в качеството си на бивша съпруга в съответствие с член 27 от приложение VIII към Правилника, право, което е загубила поради повторния си брак.

103 Освен това, като се има предвид по принцип по-напредналата възраст на бившите длъжностни лица, посочени в член 20 от приложение VIII към Правилника, изискването за минимална продължителност на брака от пет години е особено трудно за изпълнение за преживелите съпрузи, сключили брак с такова бивше длъжностно лице. Ето защо то може да лиши значителен брой от тези съпрузи от възможността да получават наследствена пенсия, въпреки че биха могли да докажат липсата на измама.

104 Накрая, следва да се припомни, че законодателят не е изключил изцяло индивидуалната преценка в Правилника. Така член 1, параграф 1, буква г) от приложение VII към Правилника предвижда, че длъжностно лице, което, въпреки че не отговаря на условията за отпускане на надбавка за жилищни нужди, може със „специално мотивирано решение на органа по назначаването въз основа на оправдателни документи“ да получи такава, когато в действителност изпълнява семейноправни задължения.

105 От изложеното дотук следва, че няма основание да се приеме, че предвиденото в член 20 от приложение VIII към Правилника условие за минимална продължителност на брака, която е пет пъти по-висока от предвидената в член 18 от приложение VIII към Правилника и не допуска никакво изключение, позволяващо да се установи липсата на измама независимо от представените доказателства, може да е необходимо за постигането на целта за борба с измамите.

ii) Относно целта за гарантиране на финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза

106 Най-напред следва да се уточни, че съгласно съдебната практика целта за гарантиране на финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза може да се счита за легитимна цел (вж. в този смисъл решение от 15 февруари 2005 г., Pyres/Комисия, T-256/01, EU:T:2005:45, т. 64 и 65). Следва обаче да се добави, че такава цел, която се основава на бюджетни съображения, не може сама по себе си да обоснове дерогация от общия принцип на равно третиране (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 21 юли 2011 г., Fuchs и Köhler, C-159/10 и C-160/10, EU:C:2011:508, т. 74).

107 Както обаче бе установено в точка 105 по-горе, условието за минимална продължителност на брака, предвидено в член 20 от приложение VIII към Правилника, не може да бъде обосновано с целта за борба с измамите. Следователно въведената с тази разпоредба разлика в третирането не може да се обоснове само с гарантирането на финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза.

108 При всички положения следва да се приеме за установено че Комисията и Парламентът не са представили дори косвено доказателство, че финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза би било застрашено, ако преживелите съпрузи на бивши длъжностни лица, сключили брак след прекратяването на служебното правоотношение на последните, можеха да получават наследствена пенсия, без бракът им да е продължил поне пет години. Не е доказано и че това финансово равновесие не би могло да бъде постигнато, ако член 20 от приложение VIII към Правилника предвиждаше изключения от условието за продължителност на брака от поне пет години.

109 Освен това, що се отнася до довода на Комисията, че преживелият съпруг на бивше длъжностно лице, който е сключил брак след прекратяването на служебното му правоотношение, няма принос към пенсионноосигурителната схема на Съюза, следва да се отбележи, че от текста и от контекста на член 20 от приложение VIII към Правилника не следва, че предоставянето на наследствена пенсия зависи от наличието на достатъчно силна финансова връзка между преживелия съпруг и институцията, с която длъжностното лице или бившето длъжностно лице е имало служебно правоотношение. Напротив, достатъчно е бракът, сключен преди прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице, да е продължил една година, за да може преживелият съпруг да получава такава пенсия, дори смъртта да е настъпила в началото на кариерата на длъжностното лице (в съответствие с член 17 от приложение VIII към Правилника) или бракът да е сключен няколко дни преди прекратяването на служебното правоотношение на длъжностното лице (в съответствие с член 18 от приложение VIII към Правилника).

110 Следователно член 20 от приложение VIII към Правилника въвежда разлика в третирането на преживелите съпрузи на бивши длъжностни лица, която не е обоснована нито от целта за борба с измамите, тъй като не е необходима за постигането на тази цел, нито от целта за гарантиране на финансовото равновесие на пенсионноосигурителната схема на Съюза.

111 Освен това, доколкото въвежда обща и необорима презумпция за измама по отношение на семействата, чийто брак е продължил по-малко от пет години, макар и обща презумпция за измама да не е достатъчна, за да се обоснове мярка, която накърнява целите на Договора за функционирането на ЕС, член 20 от приложение VIII към Правилника не зачита основното съдържание на правото на равно третиране и на забраната на всякаква дискриминация.

112 Следователно член 20 от приложение VIII към Правилника нарушава общия принцип на равно третиране, както и принципа на недопускане на дискриминация, основана на възраст. Ето защо възражението за незаконосъобразност на жалбоподателката следва да бъде уважено.

113 Поради това обжалваното решение, прието въз основа на член 20 от приложение VIII към Правилника, е лишено от правно основание и следва да бъде отменено.

3. По третото основание, изведено от грешка в тълкуването на понятието за съпруг по смисъла на приложимата схема относно наследствената пенсия

114 Жалбоподателката твърди, че понятието за семейна двойка не може да се сведе само до основаната на брака връзка, като се има предвид настъпилите през последните години общи социални промени в тази област. Тези промени се потвърждавали, от една страна, от член 1г,

параграф 1, втора алинея от Правилника, който приравнява небрачните на брачните двойки, и от друга страна, от широкото признаване на регистрираното партньорство в Съюза. Следователно продължителността на съжителството на жалбоподателката с починалия ѝ съпруг, удостоверена с различни документи, не можело да бъде пренебрегната.

115 Комисията, подкрепена от Парламента, оспорва доводите на жалбоподателката.

116 Следва да се припомни, че член 20 от приложение VIII към Правилника дава право на наследствена пенсия на преживелия „съпруг“. Това предполага получателят на наследствената пенсия да е бил свързан с бившето длъжностно лице в рамките на граждански брак, който е породил съвкупност от права и задължения между тези лица (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 71).

117 В това отношение Съдът припомня, че макар в някои отношения фактическите съюзи и законните съюзи като брака да разкриват сходства, те не водят задължително до приравняване на тези два вида съюз. Всъщност бракът се характеризира със строг формализъм и поражда реципрочни права и задължения между съпрузите от висока степен, сред които са и задълженията за подпомагане и за солидарност (решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 72 и 73).

118 Освен това законодателят на Съюза изрично е разширил при определени условия прилагането на разпоредбите от Правилника относно лицата, сключили брак, и спрямо лицата, свързани чрез регистрирано небрачно партньорство. В това отношение от член 1г, параграф 1, втора алинея следва, че за да може регистрирано небрачно партньорство да бъде приравнено на брак по смисъла на Правилника, регистрираното като постоянен небрачен партньор длъжностно лице трябва да отговаря на легалните условия в тази разпоредба (решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 74 и 76).

119 За сметка на това според Съда фактически съюз като фактическото съжителство не отговаря на тези характеристики, тъй като по принцип той не е уреден от закона статус (решение от 19 декември 2019 г., HK/Комисия, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, т. 78).

120 В случая жалбоподателката поддържа, че от 2002 г. е живяла на съпружески начала с починалото бивше длъжностно лице, преди двойката да сключи повторно брак през 2012 г. Жалбоподателката обаче не твърди, че преди да сключи повторен брак, двойката е сключила регистрирано партньорство. Освен това страните не спорят, че починалото бивше длъжностно лице е имало брак с трето лице от 11 септември 1998 г. до 22 декември 2011 г.

121 Следователно жалбоподателката не може да се възползва от член 1г, параграф 1, втора алинея от Правилника.

122 Освен това следва да се посочи, че макар да взема предвид социалния контекст, в който е подадена настоящата жалба, Общият съд не може да разширява приложното поле на Правилника по отношение на понятието „съпруг“. Законодателят е този, който следва да направи тази промяна (вж. в този смисъл решение от 17 юни 1993 г., Arauxo-Dumay/Комисия, T-65/92, EU:T:1993:47, т. 30 и 31).

123 Нещо повече, както отбелязва Комисията, при реформите на Правилника законодателят е взел предвид социалните промени. По-конкретно с Регламент (ЕО, Евратом) № 723/2004 на Съвета от 22 март 2004 година за изменение на Правилника за длъжностните лица на Европейските общности и на Условията за работа на другите служители на Европейските общности (ОВ L 124, 2004 г., стр. 1) законодателят е изменил член 1г, параграф 1, втора алинея от Правилника, за да разгледа хипотезите на небрачните двойки.

124 Следователно третото правно основание следва да се отхвърли по същество.

125 От всичко изложено дотук следва, че първото и третото основание трябва да се отхвърлят по същество и да се отмени обжалваното решение въз основа на второто основание.

По съдебните разноски

126 Съгласно член 133 от Процедурния правилник Общият съд се произнася по съдебните разноски в съдебното решение, с което слага край на производството. Съгласно член 219 от посочения правилник, приложим по аналогия към настоящото производство след връщане на делото за ново разглеждане, и доколкото в съдебното решение, постановено в производството по обжалване Общият съд, не се е произнесъл по съдебните разноски, Общият съд следва да се произнесе, от една страна, по съдебните разноски в производствата, образувани съгласно член 270 ДФЕС пред Съда на публичната служба и Общия съд, и от друга страна, в производството по обжалване пред Общия съд.

127 В това отношение съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

128 От изложените по-горе съображения следва, че в крайна сметка Комисията е загубилата делото страна. Следователно тя трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски, направени както в първоначалното производство пред Съда на публичната служба по дело F-104/15, така и в настоящото производство след връщане на делото за ново разглеждане.

129 Що се отнася до производството по обжалване по дело T-695/16 P, съгласно член 211, параграф 3 от Процедурния правилник, Комисията трябва да понесе направените от нея съдебни разноски. Освен това, тъй като Общият съд е уважил жалбата на Комисията, жалбоподателката следва да понесе съдебните разноски, направени от нея в посоченото производство.

130 Накрая, съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник институциите, встъпили по делото, понасят направените от тях съдебни разноски. Ето защо следва да се постанови, че Парламентът ще понесе съдебните разноски, направени от него по дело F-104/15 и в настоящото производство след връщане на делото за ново разглеждане. Освен това, тъй като Парламентът не е представил писмено становище в производството по обжалване, а Общият съд се е произнесъл, без да провежда устна фаза на производството, Парламентът не е участвал в производството по обжалване по смисъла на член 211, параграф 5 от Процедурния правилник и следователно не е направил съдебни разноски в това производство.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (седми състав)

реши:

1) Отменя решението на Европейската комисия от 24 септември 2014 г., с което се отхвърля молбата на RN за отпускане на наследствена пенсия.

2) Европейската комисия понася, наред с направените от нея съдебни разноски, и тези на RN по дело F-104/15 и по настоящото производство след връщане на делото за ново разглеждане.

3) Комисията и RN понасят направените от тях съдебни разноски в производството по дело T-695/16 P.

4) Европейският парламент понася съдебните разноски, направени от него по дело F-104/15 и по настоящото производство след връщане на делото за ново разглеждане.

da Silva Passos Reine Truchot

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 16 декември 2020 година.

Подписи